

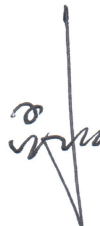
БАТЛАВ:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН
УДИРДЛАГЫН ГАЗРЫН ДАРГА:

Ц.УРАНЧИМЭГ

ЗӨВШӨӨРЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

ЖАВХЛАНТ ОРД ХХК ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

MENGEQILU

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНТЭС СУМЫН БАЯСАХ
БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗАНГАТ-УУЛ”
ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР МВ- 016952./

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГЕСТРИЙН ДУГААР 5217652 ./

Хянасан:

БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй орчин

Байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын шинжээч

Ч.Жаргалнэмэх

Боловсруулсан:

Жвахлантаг Орд ХХК-ийн байгаль орчны

байгаль орчны мэргэжилтэн

Ч.Монгол-Эрдэнэ

2023 ОН

БАТЛАВ:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМНЫ ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН
УДИРДЛАГЫН ГАЗРЫН ДАРГА: Ц.УРАНЧИМЭГ

ЗӨВШӨӨРЧ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

ЖАВХЛАНТ ОРД ХХК ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ MENGEQILU

***ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ГУРВАНТЭС СУМЫН БАЯСАХ
БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗАНГАТ-УУЛ”
ТӨСЛИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ***

/АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР MV- 016952./

/АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГЕСТРИЙН ДУГААР 5217652 ./

Хянасан:

БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй орчин
Байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын шинжээч

Ч.Жаргалнэмэх

Боловсруулсан:

Жвахлант Орд ХХК-ийн байгаль орчны
байгаль орчны мэргэжилтэн

Ч.Монгол-Эрдэнэ

2023 ОН

Гарчиг

ХОЕР .ЗАНГАД УУЛЫН ЧУЛУУН НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОЛШГҮЙ СӨРӨГ НӨӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	10
3. Зангат уулын чулуун нүүрсний уурхайн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	10
3.1 Агаарын чанар	
3.2 Газрын гадарга болон хөрсөн бүрхэвч	
3.3 Усан очин	
3.4 Ургамалан нөмрөг	12
3.5 Амьтны аймаг	13
3.6 Түүх, соёлын дурсгалт зүйлс	14
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	
4.1 Зам тээвэр	15
4.2 Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх , бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	17
4.3 Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	22
4.4 Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор логох арга хэмжээний төлөвлөгөө	25
4.5 Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	
4.6 Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	26
4.7 Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	27
4.8 Хог. Хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	28
4.8 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	30
4.9 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	32
4.10 Байгаль орчны хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	34
4.11 9 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний 2021 оны нийт төсөв	33

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

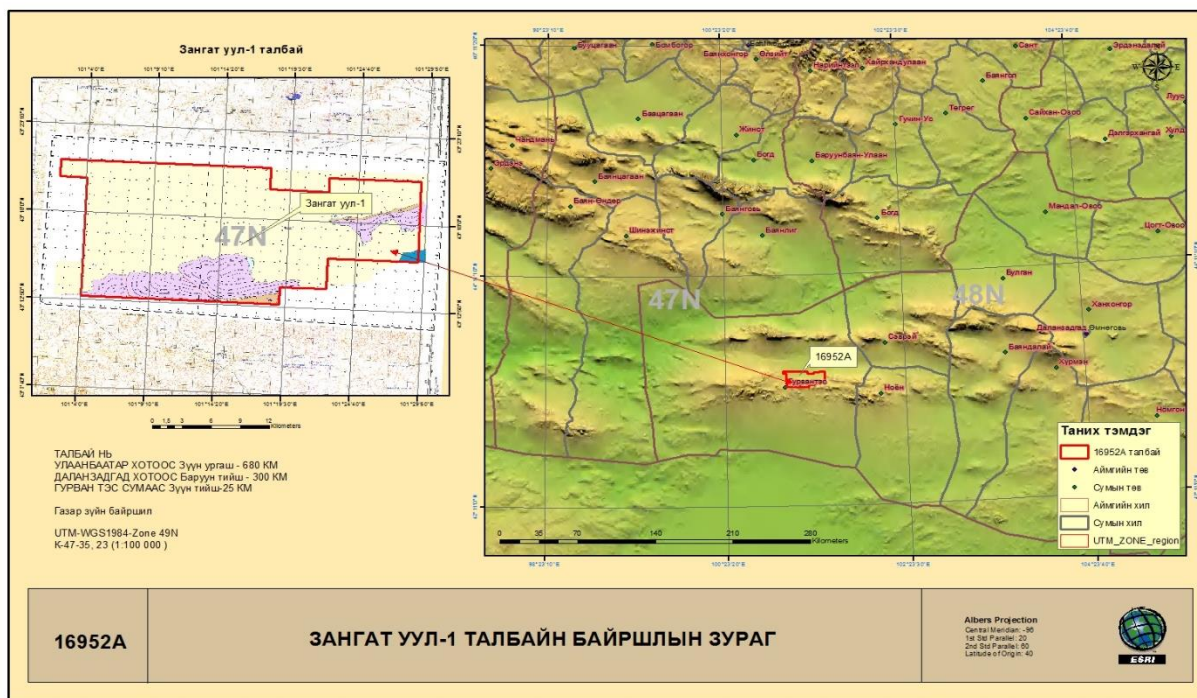
Хүснэгт 1 Тусгай зөвшөөрлийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбилцлууд	4
Хүснэгт 2 Захиргаа болон дэд бүтцийн ерөнхий мэдээлэл	5
Хүснэгт 3 Уурхайн нөөцийн хаягдал бохирдол	8
Хүснэгт 4 Ордын нүүрсний чанарын мэдээлэл	8
Хүснэгт 5 Шатахууны зарцуулалтаар ялгарах хорт бодисийн хэмжээ	9
Хүснэгт 6 2020 онд эвдрэлд өртөх талбай	9
Хүснэгт 7 2020 онд байгаль орчныг хамгаалах төсөв	12
Хүснэгт 8 Нөлөөлөлд өртөх эко системүүд	16
Хүснэгт 9 Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний зардал	17
Хүснэгт 10 хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 11 удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	30
Хүснэгт 12 тухайн жилийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь	32
Хүснэгт 13 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	32
Хүснэгт 14 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	35
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	
Зураг 1 Зангат уулын нүүрсний ордын байршил	3
Зураг 2 Баруун зүүн ил уурхайнуудын ерөнхий хэмжээ	6
Зураг 3 Ууулын ажлын механикжуулалтын бүтэц	7
Зураг 4 уурхайн боловсон хүчний баг бүрэлдэхүүн	8

ЗАНГАТ УУЛЫН ЧУЛУУН НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн ерөнхий мэдээлэл

“Жавхлант-Орд” ХХК нь 2011 оны 04-р сарын 12-нд байгуулагдсан ба Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын Зангат уул-1 нэртэй газарт орших 29100.14 га талбайд MV-016952 дугаарын ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг 2011 оны 11-р сарын 18-ны өдөр 30 жилийн хугацаагаар авсан байна.

Зангат уул-1 нэртэй ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбай нь Улаанбаатар хотоос 680 км, Даланзадгад хотоос 300 км, Гурвантэс сумын төвөөс 27 км зайд Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын 4-р багийн нутаг дэвсгэрт оршдог. Тус орд нь К-47-35, К-47-2 номенклатурт байрладаг.

Зураг 1. Зангар уулын нүүрсний ордын байршил

“Жавхлант орд” ХХК нь ашиглалтын MV-016952 тусгай зөвшөөрөл эзэмшдэг бөгөөд уг талбай нь 29100.14 га газрыг хамардаг. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн булангийн цэгүүдийг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 1. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбицлууд

д/д	WGS-84		UTM	
	Өргөрөг	Уртраг	X, м	Y, м
1	430 21I 01.31II	1010 17I 56.95II	4802290.411	686334.816
2	430 19I 46.00II	1010 17I 56.95II	4799967.093	686398.836
3	430 19I 46.00II	1010 22I 25.89II	4800136.673	692455.631
4	430 20I 33.56II	1010 22I 25.89II	4801603.906	692413.888
5	430 20I 33.56II	1010 29I 25.25II	4801879.174	701856.278
6	430 15I 48.46II	1010 29I 25.25II	4793083.794	702118.640
7	430 15I 48.46II	1010 22I 33.66II	4792813.551	692839.140
8	430 14I 55.28II	1010 22I 33.66II	4793023.947	692833.157
9	430 14I 55.28II	1010 19I 00.68II	4792889.099	688031.586
10	430 14I 01.30II	1010 19I 00.68II	4789372.853	688129.061
11	430 13I 01.30II	1010 19I 00.68II	4787521.879	688180.350
12	430 13I 01.30II	1010 14I 09.17II	4787342.847	681603.158
13	430 13I 45.00II	1010 14I 09.17II	4788690.968	681567.111
14	430 13I 45.00II	1010 15I 56.00II	4788755.839	683976.980
15	430 15I 28.00II	1010 15I 56.00II	4791933.346	683890.857
16	430 15I 28.00II	1010 07I 46.00II	4791642.822	672842.649
17	430 21I 01.31II	1010 07I 46.00II	4801925.332	672580.417
18	430 21I 01.31II	1010 11I 46.00II	4802065.406	677983.558
19	430 19I 46.00II	1010 11I 46.00II	4799742.097	678044.706
20	430 19I 46.00II	1010 14I 41.00II	4799846.955	681985.860
21	430 21I 01.31II	1010 14I 41.00II	4802170.268	681923.357

2010-2011 онуудад Зангат уулын чулуун нүүрсний ордын төв хэсэгт хайгуулын ажлыг гүйцэтгэж, үр дүнг нэгтгэн боловсруулж Ашигт малтмалын газрын даргын 2011 оны 9-р сарын 14-ний өдрийн 389 тоот дүгнэлтээр А+В+С зэргээр 28.09 сая тонн нүүрсний нөөцийг ашигт малтмалын улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн.

“Жавхлант орд” ХХК нь Гурвантэс сумын Баясах багийн нутагт байрлах Зангат уулын чулуун нүүрсний ордод Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй хууль эрхзүйн хүрээнд олборлолтын ажил явуулж байна.

Хүснэгт 2. Захиргаа болон дэд бүтцийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн нэр	Хэрэгжүүлэгч	Төслийн зорилго	Төслийн бүсийн дэд бүтэц	Төслийн барилга, байгууламж
“Зангат Уул” чулуун нүүрсний орд MV-016952 Тусгай зөвшөөрлийн талбай 29100.14 га	“ЖАВХЛАНТ ОРД” ХХК Гэрчилгээ: 9019058049 Хаяг: УБ, СБД- 1р хороо, “БООБШ” ХХК-ны байр, 605 тоот Утас: 70132088	Чулуун нүүрс олборлож, улс орны эдийн засгийн чадавхийг дээшлүүлэх	Хүн амын нягтшил бага бүсэд (1км-г 0.2 хүн) төсөл байршина. Гурван Тэс сум 4000 хүн амтай. 4 багтай. Хүн, малын эмнэлэгтэй, 8 жилийн сургуультай. Хөдөлмөр эрхлэлтийн 90% нь мал аж ахуй эрхэлдэг. Уурхай нь төв суурин газруудтай шороон замаар холбогддог. Нүүрсний гадаад тээвэрт хатуу хучилттай хүнд даацын зам тавихаар төлөвлөсөн. Уурхайгаас Овоот толгойн нүүрсний уурхай хүртэлх 45 км замыг өөрийн хөрөнгөөр тавихаар төлөвлөсөн.	Далд уурхай, захиргаа, орон сууцны түр байрууд, цахилгаан хангамж-дэд болон дизель станц, усан хангамж-гүний худаг, засварын газар, хоолны газар, тэсрэх бодисын агуулах зэрэг болно.

Зангат уулын чулуун нүүрсний уурхайн 2021 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээний тайлан болон Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29 -ны өдрийн А-618 дугаар тушаал “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулав.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө (БОХТ), орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс (ОХШХ) бүрдэнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг 11 дүгээр сарын 01-ий дотор аймгийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хүлээж авсан аймгийн Байгаль орчны газар түүний биелэлтийг шалгаж, дүгнэлт гаргах ажлын хэсгийг аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулж, ажилуулан дүгнэлтийг 12 дугаар сарын 1-ний дотор гаргуулна.

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, түүнд хийсэн ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн, биелэлтийг хянаж, дараагийн жилд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлуулна.

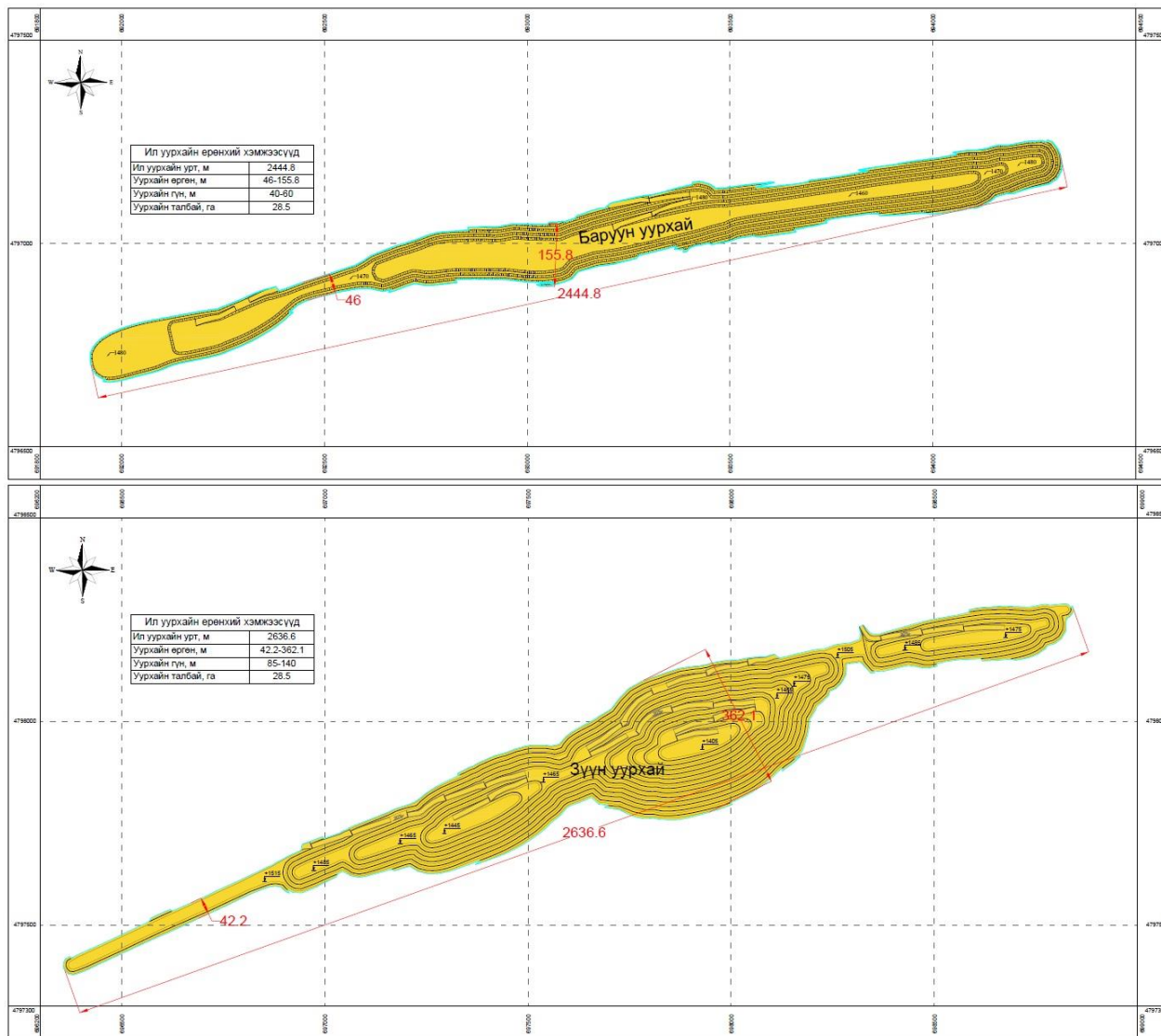
Бид үйл ажиллагаандаа байгаль орчныг хамгаалах ажлуудыг авч хэрэгжүүлдэг бөгөөд цаашид ч мөн байгаль орчинд ээлтэй дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх, байгаль хамгаалах санаачлага, туршлагаудыг нэвтрүүлэн ажиллах болно.

Төслийн хүчин чадал, ажиллах горим

Баян-Ундарга уурхай нь жилд 500 мян.тн нүүрс олборлох хүчин чадалтай.

Уурхай нь жилийн 365 хоног тасралтгүй ажиллана. Орд ашиглалтын хугацаанд нийт 20.7 сая.м3 хөрс хуулж, 3.29 сая.тн нүүрс олборлоно.

Зангат-Уулын орд нь зүүн болон баруун гэсэн хоёр үндсэн хэсгээс бүрдэх бөгөөд уг ордууд хоорондын зай нь 2 км байна. Үйлдвэрлэлийн ач холбогдол бүхий нүүрсний давхаргуудын зузаан дунджаар 1.25-13.2 метр бөгөөд баруун ордын хувьд нүүрсний давхарга нь 3.4 км урт сунаж тогтдог бол зүүн орд хувьд 3.7 км урт сунаж тогтдог.

Зураг 2. Баруун зүүн ил уурхайнуудын ерөнхий хэмжээс

Геологи хайгуулын ажлаар уг хоёр талбайд нийтдээ хоёр үндсэн нүүрсний давхаргуудаас тогтсон ба уналын өнцөг нь зүүн хойш 60-70 хэмээр сунаж, зүүн ургаш 45-65 градусаар унаж тогтсон байна. Ордын байгаа район нь ус ихтэй гэж таамаглаж байгаа бөгөөд олборлолтын үед уснаас хамгаалах, ус таталтын технологийг сонгож ажиллаж байна.

Газрын гадаргуу нь бага зэрэг налуу ч олборлолтын явцад ямарваа нэгэн хүндрэл үүсэхгүй. Мөн ордын талбайгаар цас борооны ус, урсдаг жалга байрладаг учир олборлолтын явцад гадаргын уснаас хамгаалах суваг, шуудуу татах шаардлагатай.

Хөрсний эзлэхүүн жин - 2.5 тн/м³

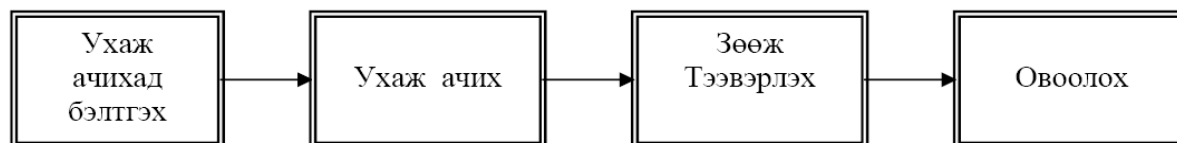
Нүүрсний эзлэхүүн жин (орд баруун хэсэг) - 1.56 тн/м³

Нүүрсний эзлэхүүн жин (орд зүүн хэсэг) - 1.49 тн/м³

Хөрсний чулуулгийн бат бэхийн коэффициент Профессор М.М.Продотьяконовын ангиллаар $f=3-7$ байна.

Зангат-Уулын ордын баруун хэсэг нь 45-70 градусын уналтай газрын гадаргуугаас 400 метр бол зүүн хэсэг нь 37-50 градусын уналтай газрын гадаргуугаас 270 метрийн гүнд тус тус сунаж тогтдог. Тус ордын нүүрсний биетийн геологийн тогтцын үзүүлэлтүүдээс хамааруулан ордыг гадаад овоолготой автотэвэртэй ашиглалтын системээр ашиглаж байна.

Баян-Ундарга ил уурхайн уулын ажлын механикжуулалтын бүтцийн схемийг дараах зурагт үзүүлэв.

Зураг 3. Уулын ажлын механикжуулалтын бүтэц

Бид 2022 онд 1.100.000 м³ хөрс хуулалтын ажил гүйцэтгэж, 49000 м³ тн нүүрс орлборлож, 29530 тн нүүрс экспортлоод байна.

Уг уурхайн олборлолтын улмаас одоогийн байдаар нийт 800 га тайлбай нөлөөлөлд өртсөн байна.

2022 оны байдлаар уурхайд нийт 240 ажилчинтай үйл ажиллагаа явуулсан бөгөөд нийт ажилчдын 40 гаруй хувийг Гурвантэс сумаас авч ажиллуулсан

Зураг 4. Уурхайн боловсон хүчний баг бүрэлдэхүүн

Хүснэгт 3. Уурхайн нөөцийн хаягдал, бохирдол

Үзүүлэлт	Нэгж	Ашиглалтын жилүүд			Нийт
		1	2-7	8	
Үйлдвэрийн нөөц	Тн	864.000	1.000.000	1.000.000	7.864.000
Хаягдал	%	30.3	30.3	30.3	
Хаягдлын хэмжээ	Тн	261.792	303.000	303.000	2.382.792
Бохирдол	%	4.1	4.1	4.1	
Бохирдлын хэмжээ	Тн	35424	41000	41000	322.424
Борлуулах нүүрс	тн	637632	738000	738000	5803632

Хүснэгт 4. Ордын нүүрсний чанарын мэдээлэл

Дээжлэгдсэн байдал	Чийглэг	Дэгдэмхий бодис	Үнслэг	Хүхэр	Дулаан гаргах чадвар	Нүүрсний эзлэхүүн жин	Нүүрсжилт
2010, 2011 онуудад нийт 163 кернтэй дээж шинжлүүлсэн.	W= 12.7%	26 % Чулуун нүүрс	22.7% - 25%	0.7 % Бага хүхэртэй	6065 ккал/кг	1.56 гр/см3	Моноклиналъ структуртай. Дэлийн Шандын формацын нүүрс.Бутрамтгай, нунтаг байдалтай байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1.1. Зангат уулын чулуун нүүрсний уурхайн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд

1.1.1. Агаарын чанар

Агаарын бохирдолт гэдэг нь үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад үүссэн хорт хий, тоос болон бусад бодисын нөлөөгөөр агаарын чанарын хүлцэх хэмжээнд гарсан өөрчлөлт юм.

Зангат уулын чулуун нүүрсний уурхайн технологийн үйл ажиллагааны явцад агаар орчныг бохирдуулж байгаа гол сөрөг нөлөөлөл нь хөрс хуулалт, нүүрс тээвэрлэлт, ачих буулгах процесс, өрөмдлөг тэсэлгээнээс гарах тоосжилт, дуу чимээ юм. Мөн тээврийн хэрэгслийн дотоод шаталтаас үүсэх хорт хий, угаа ялгарна.

Тоосжилт нь гадаад овоолго болон эвдэрсэн газраас ихээр үүсэх ба 1тн шорооноос 50 гр тоосонцор гардаг.

Хүснэгт 5. Шатахууны зарцуулалтаар ялгарах хорт бодисын хэмжээ

№	Хорт бодис	Шатахууны төрөл	
		Бензин	Дизель түлш
		г/кг	
1	Нүүрстөрөгчийн давхар исэл	225	20-30
2	Азотын давхар исэл	55	20-40
3	Нүүрстөрөгч	20	4-10
4	Хүхэрлэг хий	1.5-2.02	10-30
5	Хөө тортог	1-1.5	3-5
6	Хартугалга	0.5-0.85	-
7	Бенз-а-пирен	0.23	0.31
8	Альдегид	0.8-1.0	0.8-1.0

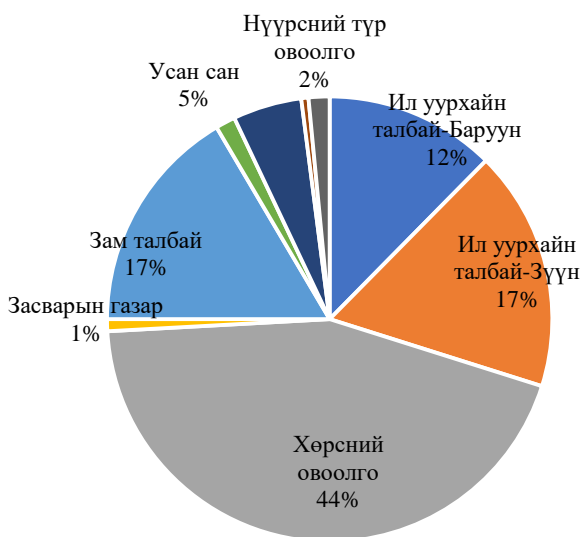
1.1.2. Газрын гадарга болон хөрсөн бүрхэвч

Уурхайн ашиглалтын хугацаанд байгалийн ландшафтын унаган төрх алдагдаж 5000 м урттай, 3000 м өргөнтэй, 60 м гүнтэй хоосон орон зай үүснэ. 2020 оны байдлаар уурхайн ашиглалтын үйл ажиллагааны улмаас 81.5 га талбай элэгдэл, эвдрэлд өртсөн бөгөөд 2023 онд уурхайн олборлолтонд 27 га талбай өртөнө. Үүнийг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 6. 2021 онд эвдрэл өртөх талбай

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Баруун уурхай	Зүүн уурхай	Нийт
1	Ил уурхай	га	9.3	13.3	22.6
2	Овоолго	га	11.6	18.2	29.8
3	Зам талбай	га	6.0	4.3	10.3
4	Нүүрсний түр овоолго	га	1.0	35.8	1.0
Нийт			27.9		63.7

Төслийн үйл ажиллагаанаас нийт 830 га талбай элэгдэл, эвдрэлд өртөх бөгөөд талбайн хэмжээ, түүний эзлэх хувийг доорх графикт үзүүлэв.

Зураг 5. Зангат-Уул нүүрсний уурхайн үйл ажиллагаанаас элэгдэл, эвдрэлд орох талбай

Төслийн үйл ажиллагаанаас элэгдэл эвдрэлд өртөх 830 га талбайн 44 хувийг хөрсний овоолгын талбай, 2%-ийг нүүрсний түр овоолгын талбай, 29 хувийг нь ил уурхай, үлдсэн 25 хувийг тэсрэх бодисын агуулах, зам талбай, усан сан, засварын газар зэрэг бусад хэсэг эзлэж байна.

Хөрс хуулалтаас гарсан шимт хөрс удаан хадгалах явцад шимт, шимэрхэг чанараа алдана. Мөн хөрс хуулалт, нүүрс олборлолтын(тэсэлгээ, малталт, ачилт зэрэг) үйл

ажиллагааны явцад нарийн шороо, нунтаг нүүрс их дэгдэнэ. Ялангуяа хүнд оврын техникээр шимт давхаргын шороо, гадаад овоолгын шороо ачих, тээвэрлэх, буулгах ойрын зайны олон удаагийн тээвэрлэлтийн үед хөрс нь их халцайн нунтаграснаас орчны хөрс, ургамал нь нарийн шороо, тоосонд дарагдаж доройтолд оруулна. Техник тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээнээс гарсан ШТМ-алдагдсанаас хөрс хүнд металаар бохирдож болзошгүй.

1.1.3. Усан орчин

Зангат уул ордын орчимд байнгын урсгалтай урсгал ус байхгүй учраас гадаргын усанд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөлөл үндсэндээ байхгүй.

Харин уурхайн шүүрлийн усыг зайлууснаас усны түвшин буурна.

төслийн үйл ажиллагааны үед ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал, нефтийн бүтээгдэхүүн, шатах тослох материал ил задгай хаяж алдагдсанаас хур борооны усаар угаагдан гүний усны чанарт шууд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

1.1.4. Ургамлан нөмрөг

Зангат уул орд газрын ашиглалтад өртөх талбайн ургамлан нөмрөг 230 га талбай арчигдах, дарагдах байдлаар сүйтгэгдэнэ. Тоосжилтоос ургамлын фотосинтез зогсоно.

Уурхайн объектуудаас алслах тутам нөлөөллийн эрчим буурч, ургамалжилт болон ургамлын зүйлүүд нөлөөлөлд автахгүй болно. Иймд уурхайн үйл ажиллагаанд ургамал хамгааллын арга хэмжээг хэрхэн авч хэрэгжүүлснээс нөлөөллийн эрчим шууд хамаарна.

1.1.5. Амьтны аймаг

Зангат уул орд газрын ашиглалтаас дараах байдлаар амьтны аймагт нөлөөлөл үзүүлэхээр байна. Үүнд:

- Уурхайн хөрс хуулалт шавьжнуудын амьдрах орчинд нөлөөлж тоо толгой нь багасах,
- Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас (тэсрэлт, дэлбэрэлт, чимээ шуугиан, гэрэл, машин техникийн үйл ажиллагаа) ашиглалтын талбайгаас шувуу, урт хөлийн амьтад дайжиж үгүй болох,
- Түүнчлэн төслийн дэд бүтэцтэй холбоотойгоор амьтдын амьдрах орчин алдагдах,

- Техноген болон хүний өөрчилсөн орчинтой холбоотойгоор зарим нэг шинэ зүйлийн шавьжнуудын тоо толгой өсч болох,
- Биологийн төрөл зүйлийн нэгийг нөгөөгөөр орлуулж болдоггүй, бие биенийхээ хэвийн амьдралаас шууд шалтгаалан экологийн тэнцэлд зохицон байдаг гинжин хэлхээ тасрахаар экологийн тэнцэл алдагдаж тэнд амьдралгүй болдог зүй тогтол үүсэх,
- Уурхайн ухааш, нүх, суваг шуудуунд мал, амьтан унах, ялангуяа салхи шуурганд уруудсан мал уурхайн ухашинд олноороо унаж сүйдэх,
- Мал сүрэг, ан амьтдын бэлчээр хорогдох,
- Шинээр ирж ажиллаж суурьших хүмүүс зэрлэг ан амьтдыг хууль бусаар агнаж болзошгүй.

1.1.6. Түүх, соёлын дурсгалт зүйлс

“Жавхлант орд” ХХК нь Монгол Улсын “Соёлын Өвийг хамгаалах тухай” хуулийн 6 дугаар бүлгийн 17 дугаар зүйлийн 10-т заасны дагуу ашиглалтын талбайд археологийн хайгуул судалгаа хийлгэсэн. Хайгуул судалгааны явцад нийт 27 дурсгалыг илрүүлж бүртгэн тэмдэглэн, баримтжуулсан.

Дурсгалуудыг ангилвал хүрэл зэвсгийн үед холбогдох хэлбэрт булш 9, хиргисүүр 2, тахилын зориулалттай чулуун байгууламж 4, он цаг тодорхой бус зууван дөрвөлжин булш 4, дугуй хэлбэрийн булш 7, XVII-XIX зууны үед хамаарах хөшөө чулуу 2 эдгээр нь уулын налуу энгэрт болон тэгш дэвсэг газар хэд хэдээрээ болон ганц нэгээрээ оршино.

4. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны хүчин зүйл, түүнд үзүүлэх нөлөөлөл, хэрэгжүүлэх хугацаа мөн төслийн зүгээс сөрөг нөлөөллийг бууруулах, түүнчлэн хууль эрх зүйд нийцсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг урьдчилан тооцоолон гаргасан.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад төсөл хэрэгжүүлэхдээ төслийн талбай орчмын байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, тогтоосон сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг хянах, илрүүлэх зорилгоор байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж, хэрэгжилтийг хангах үүргийг төслийг хэрэгжүүлэгч хүлээхээр заасан байдаг. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт, үр дүн, түүнд хийсэн дүгнэлт зэргийг жил бүр Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлж хянуулан, дараа оны БОМТ-г батлуулна.

2023 онд “Зангат уул” төслийн ажлыг эхлүүлэх,, холбогдох дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын ажлыг гүйцэтгэх (зам барих) гэх мэт.

Төлөвлөгөөт онд байгаль орчны хамгааллын чиглэлээр дараахь гол зорилтуудыг дэвшүүлэн ажилласан болно. Үүнд:

Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх байгаль орчны бүрдэл хэсгүүдэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг аль болох бага хэмжээнд байхад анхаарах, тэдгээр нөлөөллүүдийг бууруулах, хөрсний үржил шимийг алдагдуулахгүйгээр хадгалах.

Уурхайн үйл ажиллагаанд Монгол улсын хууль, тогтоомж, стандартыг мөрдөн ажиллах.

4.1 ЗАМ ТЭЭВЭР

2015 оны 12 дугаар сарын 18 өдөр Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Баян-Ундарга нүүрсний уурхайгаас - Хотгорын нүүрсний уурхай-Нарийн сухайт чиглэлийн авто замтай холбогдох 17,9 км нүүрс тээврийн авто замын чиглэлийг зам тээврийн сайдын 357-дугаар тушаалаар батлуулж 2015 оны 07 сарын 28 нд Баян –Ундарга уурхайгаас Гоби Коул Энд Энержи ХХК-ын хүнд даацын хатуу хучилттай замтай холбогдох авто замыг ЗТХ төвөөр баталгаажуулсан. 2017 онд зам тээврийн хөгжлийн сайдын 2017.05.11 өдрийн 94 тоот тушаалаар Тээвэрлэлтийн чиглэлийг Баян ундарга уурхай Гоби Коул Энд энержи- Терра энержи- Ар Ди Си ХХК- Шивээ Хүрэн –Секей боомт холбогдох хүнд даацын хатуу хучилттай замаар тээвэрлүүлэх чиглэлийг батлуулсан болно

Энэхүү батлагдсан чиглэлийн дагуу авто замын барилгын ажлыг Аржроад ХХК-р гүйцэтгүүлэн ТЭЗҮ-д тусгагдсан сайжруулсан замын ажлыг бүрэн дуусгаад байгаа билээ. Монгол Улсын 2018 оны 12 дугаар сарын 379-р тогтоолоор батлагдсан “Тусгай зориулалтын авто зам, замын байгууламж барих, ашиглах журам”-н дагуу уг замыг хатуу хучилттай болгох ажил үргэлжлэн хийгдэж байгаа юм.

Манай компани нь өөрийн хөрөнгөөр барих 18 км авто замын барилгын ажлын эхний ээлжийг 2020 оны 08 сарын 01 –ний өдрөөс эхлүүлж зам барилгын ажлын техникийн шаардлагад заасны дагуу замын барилгын ажлын улирал дуусах хүртэл хугацаанд хийж дуусгахаар төлөвлөж байсан боловч Гэрээт компани нь Гурвантэс суманд асбальтны үйлдвэрээ байршуулж эхний ээлжийн 8 км замын хатуу хучилтыг 2021 оны 12

сард барьж дуусгахаар төлөвлөж байсан боловч улс орны нөхцөл байгдлын улмаас уурхайн ажил түр зогсолтын улмаас барилгын ажил хойшлогдоод байна.

Бид 2023 онд 18км хатуу хучилттай замын ажлыг эхлүүлэхээр ТУЗ-ын хурлаар хэлэлцүүлэн төсөвийг батлуулсан бөгөөд туслан гүйцэтгэгчтэй гэрээг байгуулан ажиллаж байна.

Манай компани нь олборлолт болон тоосжилтыг байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатайгаар явуулах талаар хатуу анхаарч Баясах багийн иргэдтэй олон удаа уулзалт хийсний үр дүнд багийн малчдаас бүрдсэн Байгаль орчны хамгаалах хяналтын багийг бүрдүүлэн гэрээ хийн ажиллаж байна.Энэ баг нь 6 хүнтэй , 25 тн даацтай 5 усалгааны машинтайгаар усалгааны ажлыг гүйцэтгэж байна.

ТАВ . Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Агаарын чанарт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
1	Нүүрс тээврийн замын тоосжилтыг бууруулах	Нүүрс тээврийн замын тоосжилтийг бууруулах зорилгоор засвар үйлчилгээ, усалгааг тогтмол хийх	Уурхайн, Кемп, дотоод зам	Улирал бүр	ОХШХ тусгагдсан	Жилийн турш	ОХШХ тусгагдсан	Улирал бүр	Агаарын тухай хууль Агаарын бохирдлын хууль MNS 0017-2-3-16:1998
2		Олон салаа зам болон сайжруулсан шороон замаас бусад ашиглагдаж байсан замыг ашиглахаа больж, нөхөн сэргээх	Тээврий зам		Дотоод зардалд	Жилийн турш	Дотоод зардалд		
Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөцөд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
3	Уурхайн ус зайлуулалтаас ордын ойр орчмын бүс нутагт газар доорхи усны түвшин буурах	Гүний усны хэрэглээг багасгах зорилгоор шүүрүүлэлтийн усыг ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах	Уурхайн шүүрлийн ус	Жилийн турш	ОНХШХ тусгагдсан	Жилийн турш	Тоос дарах тооцоонд орсон	Жилийн турш	Усны тухай хууль MNS 900:2005 стандарт
4		Гүний худагт усны тоолуур суурилуулан баталгаажуулах	Уурхайн унд ахуйн худаг	2023 оны 3 сар	600.0	2 удаа	1200.0	3, 10 -р сард	
5.	Хөв цөөрөм хийх	Уурхайгаас гарч буй шүүрлийн усыг усан санд байршуулах батлагдсан төслийн дагуу усан сангийн ажлыг эхлүүлэх	Ил уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	Жилийн турш	5.000.0	Жилийн турш	10.000.000	Жилийн турш	
6	Усны чанарт үзүүлэх нөлөөлөл	Орон нутгийн захиргаатай хамтран булаг, шанд тохижуулах	Баясах багт	2023 оны 6 сард	5.000.0	1 удаа	5000.0	6-р сард	

7		Гүний худгаас дээж авч унд-ахуйн хэрэглээний чанарын шинжилгээ хийлгэх	шүүрлийн ус, худаг, малчдын гар худаг, бохир	Улирал бүр	200.000	Жилийн турш	800.000	Жилтийн турш	Усны тухай” хууль, Ус бохирдуулсны төлбөрийн журам. Усны нөөцийг бохирдлоос хамгаалах дүрэм. Байгаль орчны болон Эрүүл мэндийн сайд нарын хамтарсан тушаал 167/335/A171
8	Ус ашигласны төлбөр тооцоо хийх	Ус ашиглах дүгнэлт, зөвшөөрлийг холбогдох байгууллагуудаас авч, гэрээ байгуулах, усны нөөц ашигласны төлбөр хураамжийг сар бүр орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх	Усны газар, ӨМА, АОГСГЗ, Гурвантэс сум	2023	Дүгнэлтээр үндэслэн	Улирал тутам	Тоолуурын заалтаар үндэслэн	7 сард	
9		Ус ашиглах дүгнэлтэнд зааснаас бусад зориулалтаар ус ашиглах, бусдад худалдан борлуулах, төлбөр хураамжийг хугацаанд нь төлөхгүй байх зэрэг Усны тухай хууль тогтоомж зөрчсөн үйлдэл гаргахгүй байх	Төслийн хэмжээнд	Ил Уурхай, , Гэрээт компани уд	-	Жилийн турш	-	Жилийн турш	
10	Хаягдал бохир ус зайлуулах	Хаягдал шингэн болон бохир усыг зайлуулах гэрээ хийх	Кемп, гэрээт компани	1 дүгээр улиралд	Хог хаягдлын менежмент ийн төсөвт орсон	Жилийн турш	Хог хаягдлын менежмент ийн төсөвт орсон	3-р сард	
Хөрсөн бүрхэвчид учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
11	Уурхайлалтад өртөх талбайн хөрс	Уурхайн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө болон түүний явцад хуулан авсан өнгөн хөрсийг тусгайлан зассан овоолго байдлаар хадгалах	Ил уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	Хөрс хуулалтын шатанд	Дотоод зардалд орсон.	Жилийн турш	Дотоод зардалд орсон.	Жилийн турш	Газрын тухай хууль ...50.1.1. газрын төлөв байдал, чанарыг
12	Хөрс элэгдэх, эвдрэх	-Урт хугацааны шимт хөрсний овоолгын бүртгэл хөтлөх, хаягжуулах	Ил уурхайн үйл ажиллагааны хүрээнд	Хөрс хуулалтын шатанд	Дотоод зардалд орсон.	Жилийн турш	-	Жилийн турш	

13	хүмүүсийн хөдөлгөөний ихсэлттэй холбоотойгоор хөрсөн бүрхэвч элэгдэн, доройтох	Уурхайн дотоод замыг засах, олон салаа зам гаргахгүйгээр нэг чиглэлийн замаар зорчих	Кемп, тээврийн, орон нутгийн зам	Улирал бүр	Газрын хэвлийн зардалд орсон	Жилийн турш	-	Зорчих хөдөлгөөн тус бүрт	хадгалах Газрын тухай хууль ...50.1.1. газрын төлөв байдал, чанарыг хадгалах,,
14	Хог хаягдал болон уурхайн ашиглалтын	Хауу шингэн хог хаягдлыг нийлүүлэх гэрээг Шугшаа уул ОНӨАТҮГ-тай байгуулах, төлбөр төлөх	Уурхай, кемп, тээврийн зам дагуу	Жилийн турш	-	1 удаа	Хог хаягдлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан	2022 онд	
15	үйл ажиллагааны явцад хөрсөн бүрхэвч бохирдох	Засварын газрын тос, тосолгооны материалыг цэгцлэх тос, маслыг ил задгай асгахгүй зориулалтын тусгай саванд хадгалах	Уурхайн засварын цех	2022 оны 2 сард	-	Жилийн турш	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардалд орсон.	Жилийн турш	
Газрын хэвлийд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
16	Газрын хэвлийн хамгаалах хууль дүрэм мөрдөх	Газрын хянан баталгаа мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	Уурхайн ашиглалтын үед	2 сард	Дотоод зардал орсон	1 удаа	2 сард	Улирал тутамд	Газрын тухай хууль ...50.1.1. газрын төлөв байдал, чанарыг хадгалах,
17		Шимт хөрсний чанар болон стандарт нормыг баримтлах /4м-ээс өндөр овоолохгүй, дагтаршуулахгүй/	Ил уурхайн ашиглалтын үед	Улирал тутам	250.000	4	1.000.000	Жилийн турш	
18		Шимт хөрсний овоолго болон хөрс хуулалтад тавих хяналтыг сайжруулах, бүртгэл судалгааг тогмтол хийх	Хөрс хуулалтын шатанд	Улирал тутам	250.000	4	1.000.000	Жилийн турш	

19		Шимт хөрсний овоолго хүртэл гарсан олон салаа замыг нөхөн сэргээх	Уурхайн үйл ажиллаганы явцад	Жилийн турш	Дотоод зардалд	-	Дотоод зардалд	Жилийн Турш	
Ургамлан нөмрөгөд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
20	Ил уурхайн ахилт болон овоолгод ургамлан бүрхэвч дарагдаж устгах	Хөндөгдөж буй талбайн ургамлын бүртгэл хөтлөх, тайлагнах	Хөрс хуулалтын үед	Улирал бүр	.250.000	4 удаа	1000.0	Улирал бүр	Байгалийн ургамлын тухай хууль
21	Аймгийн ИТХ –ын баталсан 1 тн баялаг 1 мод хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Өмнөговь аймагт компанийн нэрэмжит цэцэрлэгжүүлэлтийн ажлыг эхлүүлэх	1 тн баялаг 1 мод хөтөлбөрийн хүрээнд	5 сард	2.500.000	2 удаа	5000.0	5, 10 сард	
Амьтны аймагт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ төлөвлөгөө									
22	Төслийн болон ойр орчны нутаг дэвсгэр дэх аймгийн нутагшил хумигдах	Уурхайн эдэлбэр газарт зэрлэг амьтдын хамгаалах төлөвлөгөө боловсруулна, шаардлагатай газар хурдны хязгаар тогтоох, ажилчдад анхааруулах мэдээлэл тараах, уурхайн талбай болон кемпийн ойр орчим дахь хар сүүлт, туулай гэх мэт амьтдыг хоол тэжээлийн нэг цэгт төвлөрүүлж, өвс тэжээл усыг бэлтгэн өгөх гэх мэт зэрлэг амьтдыг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх	Биотехнологий арга хэмжээний хүрээнд	Улирал тутамд	500.000	4 удаа	2000.000	3, 11 -р сард	Амьтны тухай хууль 6.1.7 үйлдвэрлэл, аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад амьтан хөнөөгдөхөөс сэргийлэх
23	Мал амьтныг хамгаалах	Уурхайн догол, мөргөцөгт мал амьтан унахаас сэргийлэх хаалт, хашилт хийх	Уурхайн үйл ажиллаганы явцад	3-р улирал	Дотоод зардалд	-	Жилийн турш	8-р сард	Амьтны тухай хууль 6.1.7

24		Мал, амьтны усанд орох зам жимийг хаахгүй байх, шаардлагатай хэсгүүдэд замын тэмдэглэгээ хийх	Ан амьтан хамгаалах ажлын хүрээнд	2-р улирал	500.0	1 удаа	500.0	Жилийн турш	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад амьтан хөнөөгдөхөөс сэргийлэх
25	Зэрлэг ан амьтдыг хууль бус ангаас сэргийлэх	Ажиллагсад болон гэрээлэгчдийг галт зэвсэг хэрэглэхгүй байх болон хууль бус ангаас сэргийлэх сурталчилгаа явуулах	Уурхайн үйл ажиллаганы явцад	Жилийн турш	-	Сар бүр	200.0	10-р сард	
Нийт							24.100.000		

ЗУРГАА. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Эвдрэлд орсон ашиглагдахгүй байгаа газар, зам	га	1	1.000.000	Дотоод зардалд тусгасан	Жилийн турш	• MNS 5915:2008, • MNS 5917:2008, • MNS 17.5.1.19-92, • Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал (2015 оны А-138)
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн газарт ургамал тарих	Га	1	300.000	1.000.000	5, 10 -р сард	• MNS 5915:2008, • MNS 5917:2008, • MNS 5918:2008, • MNS 17.5.1.19-92, • Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал (2015 оны А-138)
3.	Татан буулгах, хаалтад бэлтгэх							
Нийт						1.000.000		

ДОЛОО. Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Төлөвлөгөө боловсруулах	Орон нутгийн иргэд болон захиргаатай хамтран хурал зохион байгуулж төлөвлөгөө боловсруулна	Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сум,	-	800.000	Дотоод зардал тусгасан	2,3 дугаар улиралд	, БОАЖ-ын газраас өгсөн чиглэл
2	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн	Гурвантэс суманд 2030 он хүртэл нийт 1,5 сая мод тарихаас 2023 онд 30.000	Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сум,	3га	Дотоод зардалд тусгав	Дотоод зардалд тусгав	2,3 дугаар улиралд	, БОАЖ-ын газраас өгсөн чиглэл
	Нийт					5.600.000		

НАЙМ. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

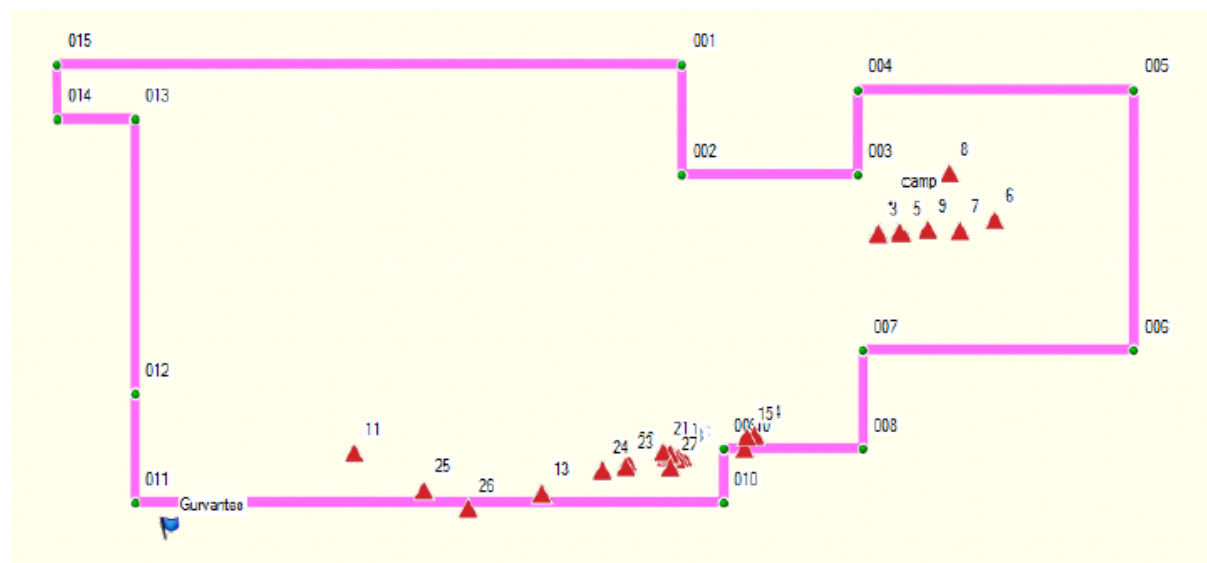
№	Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.								
	Нийт							

Ес. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Археологийн дурсгал	2023 онд уурхайн ахилт, хайгуул, шинээр газар хөндвөл Археологи, Палеонтологийн судалгаа хийгдэнэ.	Ил уурхайн ашиглалтын явцад	-	-	-	-	
2.	Палеонтологийн дурсгал	Хэрэв хайгуул судалгаа хийгдээгүй талбайнуудад шинээр газар хөндөх хүсэлт ирвэл авран хамгаалах ар			Зардал тооцох боломжгүй	Зардал тооцох боломжгүй	Жилийн турш	МУ-ын Соёлын өвийн тухай хуулийн 27.8, 27.9 БСШУ сайд 222 дугаар тушаал
	Нийт					-		

Жавхланта орд” ХХК нь 2016 онд “Соёлын Өвийг хамгаалах тухай” хуулийн дагуу ашиглалтын талбайд археологийн хайгуул судалгаа хийлгэсэн байна. Хайгуул судалгааны явцад нийт 27 дурсгалыг илрүүлж бүртгэн тэмдэглэн, баримтжуулалт хийсэн.

Дурсгалуудыг ангилвал хүрэл зэвсгийн үед холбогдох хэлбэрт булш 9, хиргисүүр 2, тахилын зориулалттай чулуун байгууламж 4, он цаг тодорхой бус зууван дөрвөлжин булш 4, дугуй хэлбэрийн булш 7, XVII-XIX зууны үед хамаарах хөшөө чулуу 2 эдгээр нь уулын налуу энгэрт болон тэгш дэвсэг газар хэд хэдээрээ болон ганц нэгээрээ орших бөгөөд архелогийн судалгаа, усгаатан зүй судалгаа болон дурсгалуудыг авран хамгаалах ажил хийгдсэн болно.

Зураг 6. Хайгуулаар илэрсэн дурсгалуудын тархалтын зураг

2023 онд эдгээр дурсгалуудаас уурхайн нөлөөлөлд өртөхгүй.

АРАВ. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Уурхайн үйл ажиллагаанд өрөмдлөг, тэсэлгээний бодис, материал ашиглах ба химийн гаралтай шатахуун болон шатах, тослох материал ашиглана. Иймд Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайд, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2009 оны 02 сарын 03-ны өдрийн 28/40/29 дүгээр хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт “Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам”, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулиудыг үйл ажиллагаандаа чанд мөрдөж ажиллана

2023 онд Жавхлантаг орд ХХК нь уулын ажлын төлөвөлөгөөний дагуу тэсэлгээ өрөмлөгийн ажлыг тусгай зөвшөөрөлтэй туслан гүйцэтгэгч компаниар гүйцэтгүүлнэ.

<i>№</i>	<i>Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл</i>	<i>Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ</i>	<i>Арга хэмжээний цар, хэмжээ</i>	<i>Тоо хэмжээ</i>	<i>Нэгжийн зардал, төг</i>	<i>Нийт зардал, төг</i>	<i>Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж</i>	<i>Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	Хөдөлмөр хамгаалал	ХАБЭА- н журмыг сахин ажиллах	Бүх ажилчид	30	200.000	6.000.000	2 удаа	Хөдөлмөр хамгаалалын тухай хууль
2	Шатах тослох материалын асгаралт	Шатах тослох материалын болон хаягдлыг түр хадгалах цэгийг хөрс бохирдохоос хамгаалж бэлтгэх	Төслийн талбайд	10	200.000	2.000.000	Жилийн турш	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль,
	Нийт					8.000.000		

АРВАН НЭГ . Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Уурхайн үйл ажиллагаанаас гарах хог хаягдлын хэмжээг хамгийн бага байлгах, үүссэн хог хаягдлыг дахин ашиглах, зарим дахин боловсруулах боломжтой хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах цэгт тушаах зэргээр хог хаягдлын хэмжээг бууруулж ажиллана.

“Жавхлант орд” ХХК нь Хатуу, шингэн хог хаягдлыг Гурвантэс сумын ОНӨААТҮГ болон “Шушаа уул” ХХК –тай гэрээ байгуулан ажиллана.

Аюултай хог хаягдал, түүнийг зайлуулах: Аюултай хог хаягдалд дараах хог хаягдлыг хамруулна.

Хаягдал тос, шингэн боловсруулдаг үйлдвэрүүдийн шаардлагын дагуу эдгээрийг тос ба гидрийн шингэн гэж ангилан 2 төрлийн саванд хадгална. 10тн-оос дээш хаягдал тосыг дахин ашигладаг “Алтан оршихуй” ХХК –тай гэрээ байгуулан ажиллана.

<i>№</i>	<i>Хог хаягдлын ангилал</i>	<i>Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ</i>	<i>Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ</i>	<i>Хэмжих нэгж</i>	<i>Нэгжийн зардал, төг</i>	<i>Тоо хэмжээ</i>	<i>Нийт зардал, төг</i>	<i>Хэрэгжүүлэх хугацаа</i>	<i>Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Ахуйн	Хог хаягдлын төрөл тус бүрээр ангилан ялгаж, түр хадгалах цэгийг хашаа хамгаалалт хийж, тохижуулах	Уурхайн тосгон	2	2.500.000	2 удаа	5.000.000	Жилийн турш	Хог хаягдлын тухай хууль, ангилан ялгалт
2.	Үйлдвэрийн	Дахин ашиглагдах хаягдлыг 2догч түүхий эд авдаг аж ахуйн нэгж байгууллагад нийлүүлэх. /хуванцар сав,	Кемп, засварын газар	1	-	1 удаа	1.000.000	3-р улиралд	
		4. Гэрээт /тээвэр, хөрс хуулалт гэх мэт/ компаниудын үйл ажиллагаанд хяналт тавих, уурхайн талбайгаас гаднах хог хаягдлыг улирал тутам гэрээ компаниудтай хамтран цэвэрлэх	Тээврийн Гэрээт компаниуд	45 км зам дагуу хог хаягдал	250.000	4 удаа	1.000.000	Улирал бүрийн сүүлийн сард	
3.	Үйлдвэрийн	Хаягдал дугуй, машин техникийн хаягдал төмөр, сэлбэгийг чөлөөт урсацаас чөлөөлж нэг цэгт төвлөрүүлэх,	Уурхай	-	-	4	-	Жилийн турш	
4.	Аюултай	Аюултай хог хаягдын цэгийн талбайг цэвэрлэж засаж, тохижуулах, асгаралт үүсэхээс хамгаалах	Засварын цех	1	-	1 удаа	3.000.000	6 -р сард	Аюултай хог хаягдлын тухай хууль
	Нийт						10.000.0		

АРВАН ХОЁР. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

1. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт тухайн төслөөс байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд гарах аливаа өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээний арга аргачлал, хяналт шинжилгээ хийх хугацаа, сорьц авах болон хэмжилт хийх цэгийн байршил, баримтлах стандартууд зэргийг тодорхойлно.

Тус хөтөлбөр нь төслийн явцад үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж хэр үр дүнтэй байгааг илтгэх, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг боловсронгуй болгох, уурхайн хаалтын төсөл боловсруулахад үндэслэл болно. Мөн орон нутгийн байгаль орчныг хамгаалах, болон хяналтын байгууллага, иргэдэд бодитой мэдээлэл өгөхөд чухал ач холбогдолтой юм.

“Жавхлант орд” ХХК-ийн ашигт малтмал ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд олборлолт явуулахад БОННУ-ний тайлан, Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасан болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, төслийн үйл ажиллагааны явцад гарсан өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох, хянах зорилгоор хянах үзүүлэлтүүд, байршил, хугацаа, баримтлах стандарт, аргачлалыг уг хөтөлбөрт тусгав.

Хяналт шинжилгээний дээж, сорьцыг Монгол улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн(итгэмжлэгдсэн) лабораториудад батлагдсан арга зүй, стандартын дагуу шинжлүүлнэ. Хяналт шинжилгээний үр дүнг хянах үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагууд, орон нутгийн иргэдийн хөндлөнгийн хяналтын доор гүйцэтгүүлэх зэргээр оролцогч талуудын хяналтыг нэмэгдүүлэхэд анхаарч ажиллах нь зүйтэй юм.

2. 2023 онд ОХШХ ийг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ

АРВАН ГУРАВ. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2021он				
			Сар	Сар	Сар		
	1	2	3	4	5	6	7
1	ТЭЗҮ, Уулын ажлын төлөвлөгөөг баритлаж ажиллах	Тодорхойгүй	Жилийн турш			Уурхайн дарга	Уулын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу гүйцэтгэх
2	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, биелэлтийг хугацаанд нь тайлагнах	Тодорхойгүй	4 сар	10 сар	11 сар	Байгаль орчны хэлтэс	Сумын иргэдэд
3	Мэргэжлийн байгууллагаар дүйцүүлэн хамгааллын төлөвлөгөө боловсруулсан орон нутагт хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	Тодорхойгүй		5 сар			Аймаг сум баг, иргэдтэй уулзалт, хэлэлцүүлэх зохион байгуулах
4	Мэргэжлийн байгууллагаар археологи, палеонтологийн судалгаа хийлгэж, дүгнэлт гаргуулах,	Тодорхойгүй	-	-	-		Уулын ажлын ахилт хийгвэл судалгаа хийлгэнэ.
5	Бичиг баримтын бүрдэл	2.000.000					
	Нийт					2.000.000	

АРВАН ДӨРӨВ. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

<i>№</i>	<i>БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд</i>	<i>Тайлагнах хэлбэр</i>	<i>Мэдээллийн агуулга</i>	<i>Зохион байгуулах хугацааны тов</i>	<i>Тайлагнах зардал, төг</i>	<i>Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан</i>	<i>Зохион байгуулах газар</i>
	1	2	3	4	5	6	7
1	Тэмдэглэлт өдрүүд: Дэлхийн усны өдөр, Мод тарих өдөр, Дэлхийн нүүдлийн шувууны өдөр, Дэлхийн цөлжилттэй тэмцэх өдөр г.м тэмдэглэлт өдрүүдээр Гурвантэс сумын дунд сургуулийн сурагчдад чиглэсэн танин мэдэхүйн арга хэмжээнүүд зохион байгуулна.	Үйл ажиллагааны тайлан, хамрагдсан байгууллага, хүний тоо	Байгаль орчны хамгаалах чиглэлээр мэдлэг олгох, олон нийтийн тэмдэглэлт өдрүүдийг хамтран зохион байгуулах	Тогтсон өдрүүдэд	4.000.000	Байгаль орчны ажилтан, Гурвантэс сумын ЗДТГ	Гурвантэс сум, Уурхай
2	Уурхай орчимд амьдардаг малчид болон багийн иргэд	Бичгээр болон амаар	БОМТ хэрэгжилт	2,4-р улирал	3.000.000	Орон нутаг харицсан ажилтан, байгаль орчны мэргэжилтэн	Гурвантэс сум, Уурхай
	Нийт				7.000.000		

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний 2023 оны нийт төсөв

Хүснэгт 8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсөв

№	Зардлын ангилал	Төсөв, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	24.100.000
2	Техникийн нөхөн сэргээлт	1.000.000
3	Биологийн нөхөн сэргээлт	
4	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ	5.600.000
5	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ	-
6	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
7	эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	8.000.000
8	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	10.000.000
9	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	2.000.000
10	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах	7.000.000
11	Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр	7.300.000
	Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	65.000.000

Зангат уулын чулуун нүүрсний уурхайн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт **65.000.000 сая төгрөг** зарцуулах урьдчилсан тооцоо гарч байна.